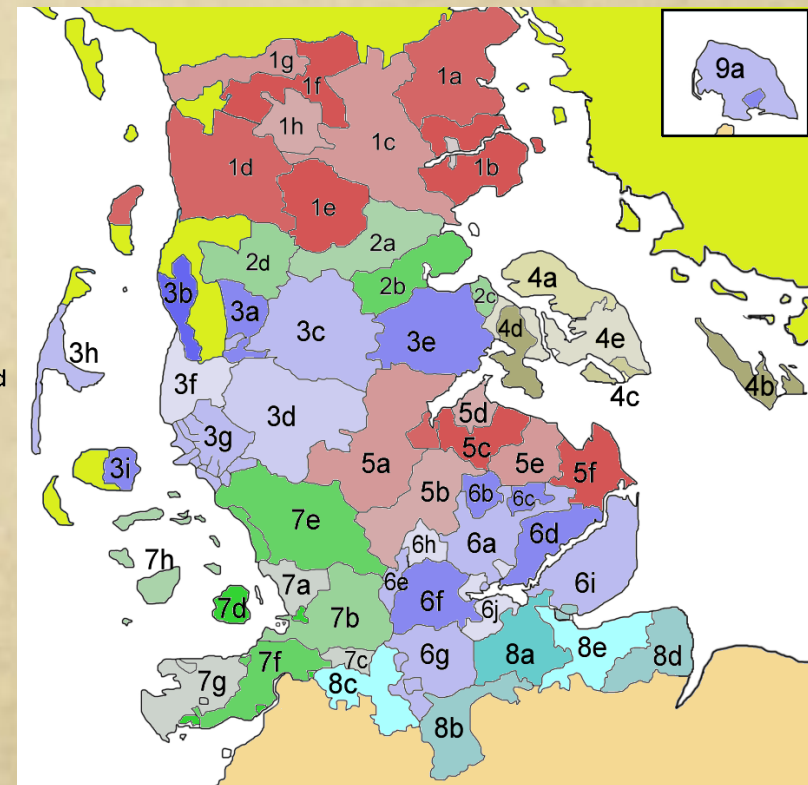


Landeværnet Syd- og Nord for Kongeåen

Forskelle og ligheder for værnepligtige



Herover: Ribe Amt 1793-1970
Kilde: DIS-Danmark



Herover: Slesvigs Amt indtil 1864
Kilde: Lars Helbo 2005

Landmilitsen & Stavnsbåndet



- *Landmilitsen* 1701-30
- *Stavnsbåndet* 1733-1788
(i praksis 1799)
- På papiret var stavnsbåndet til for militærets skyld
- I praksis blev stavnsbåndet brugt til at skaffe arbejdskraft

Stavnsbåndet blev ikke kun udfaset for bøndernes skyld – men fordi det ikke virkede efter hensigten!

Kilde: Det Kgl. Biblioteks billedsamling.
Dateret 1774.

Hertugdømmene: Væbnet neutralitet



Den danske belejring af Hamborg 29. marts 1801, for at England ikke skulle få adgang til Elben under Englandskrigene. Kilde: Kobberstik efter tegning af Turretin, J. J.

Kongeriget: Slaget på Reden 1801



Maleri forestillende det engelske angreb på Danmarks flåde 2. april 1801.
Kilde: Lorentzen, C. A, 1801 (!), Kongelige Biblioteks billedsamling

Neutralitet & Landeværn 1801-1808

- Englandskrigene 1801-1814.
- Væbnet neutralitetsforbund med Sverige (!) & Rusland fra 1801 til 1807.
- Landeværnet oprettet 1801 som reserve.
- Skift fra neutralitet til forsvarsalliance med Frankrig 1807-1814.
- Stående hær (liniehæren) i Holsten under hele krigen.

Hvem kunne indkaldes?

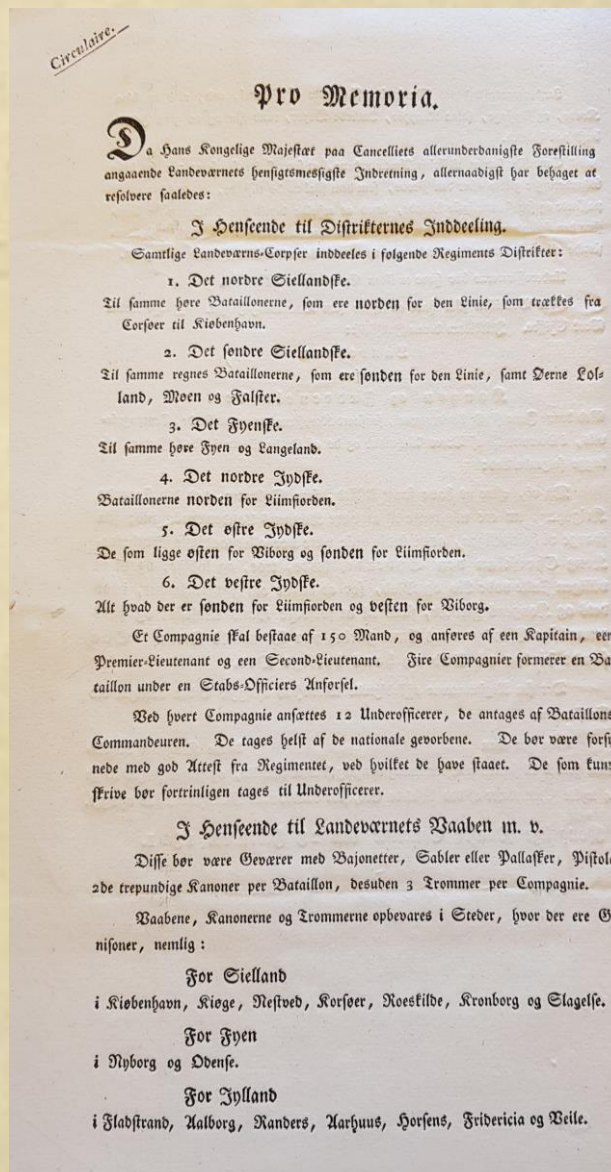
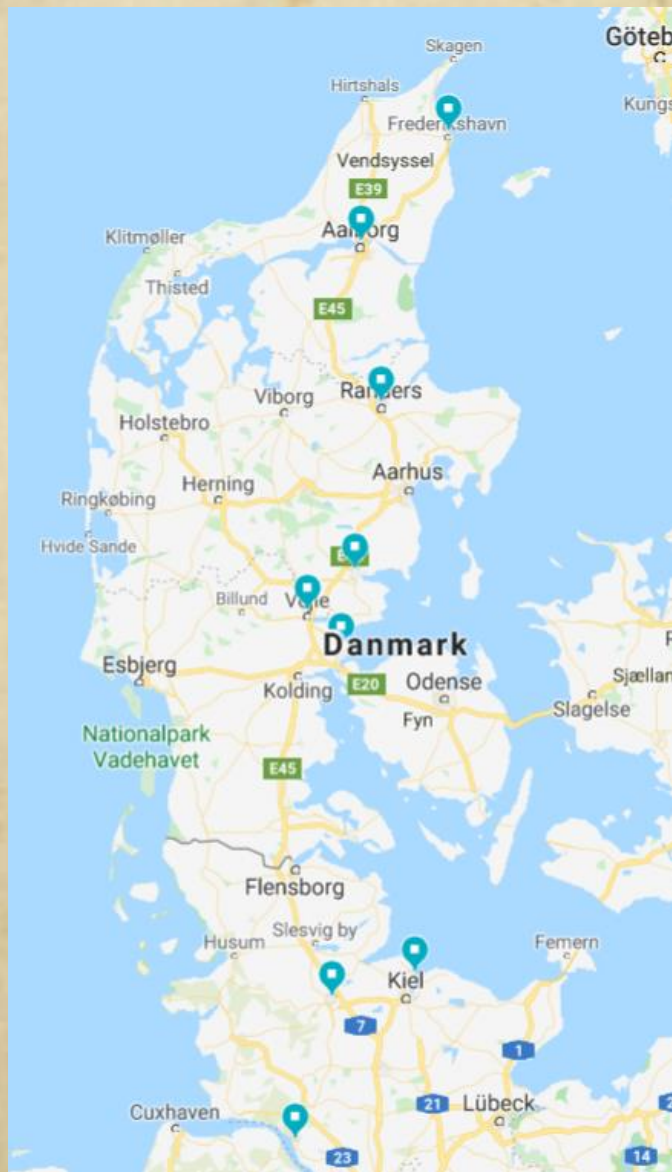
I 1801

- Tidligere soldater
- Gårdmænd, husmænd og inderster (karle)
- Op til 45. år
- I praksis: Stort set kun årgangene 1790-1800

Fra 1802/1803

- 20-årige (20-24 år)
- Tjenestetid indtil 28 år (32 år)
- 61 tommer (159,5 cm)
- Sønner af gårdmænd, fæstere, forpagtere

Våbendepoter i Jylland efter 1802



Herover: Cirkulære fra det danske kancelli den 28. februar 1801, underskrevet kronprinsen

Træning & indkaldelse

Træning

- Rekrutskole, 6-8 uger første år (officielt 4 måneder)
- Træning søndag efter kirketid
- Våben officielt i garnison (praksis: kirker)

Indkaldelse

- Officielt 2 års garnisonstjeneste
- Årlig session
- 28 dages årlig indkaldelse

Personelreserven

Fritagelse for værnepligtstjeneste i fredstid

På grundlag af din sessionsbehandling og dit lodtrækningsnummer er det bestemt, at du **ikke indkaldes** til aftjening af værnepligtstjeneste i fredstid.

Du står til rådighed i redningsberedskabets personelreserve indtil udløbet af det år, i hvilket du fylder 50 år.

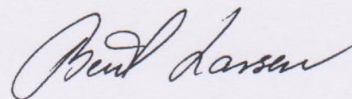
Såfremt du alligevel ønsker at indgå en aftale om værnepligtstjeneste, er du meget velkommen til at rette henvendelse til:

Beredskabsstyrelsen
BRE
Datavej 16
3460 Birkerød
Tlf. 45 90 61 91
Mandag-fredag 9.00-15.00

Forsvarets Rekruttering
Værnepligtselementet
Jonstrupvej 240
Postbox 145
2750 Ballerup
Tlf. 44 89 50 00
Mandag-tirsdag 8.00-15.00
Onsdag-fredag 8.00-14.00

Det kan oplyses, at afgørelsen er truffet i medfør af kapitel IV i Værnepligtsloven.

Med venlig hilsen



Berit Larsen
kontorfuldmægtig
Budget- og Regnskabscenter

Sundhedsattest

—————

Da adfælige af de til Directionen for den almindelige Enke-Kasse fra Landet og Provinderne indsendte Alders og Sundheds Attester mangle den ubi Fundationen af 30 August 1775 allernaadigst anbefalede Form saavel som og Paategning af en Magistrats-Person i Kiøbstæderne, eller af en publicke Embedsmand paa Landet, hvorefter forarriages undødelig Correspondence, og at den indsendte Sundheds-Attest ofte forvaldes, saa bekiendtgjøres herved til Bekommendens Efterretning, som sig om noget Indfald i Gassen gælte at anmeldes.

At siige enten Sundheds eller Alders Attester, som mangle den i Fundationen allernaadigst anbefalede Form eller Paategning, skal blive tilbagevendende, og at hverken Indfaldet bliver antaget eller Requirerenten anmeldt, som den, der sig om Indfald haver anmeldt, ser de forsendte Attester i deslige Form ere indkomne.

Da saa det endog kan hane tilstrækkelig Forsikring, em at de af ham erboverede Attester ere antagelige, vil man her igien tage den ubi Fundationens 8de Article befindende Formular for Sundheds-Attesten, samt tillige meddele Formularer for de øvrige Attester, Alderen betreffende, og hvad i Henseende til samme videre er at iagttage:

A.

No. 2. G. 6 f. Formular til Mandens Sundheds-Attest.

Vi Requirerenten — N. N. hærken er sig eller teneliggende og med ingen dødelig morbo chronico, som Svindføet, Putteriet, Blodspøten og deslige, eller anden Spagheb, som lader hans tiligere Død betragte, for narværende Tid efter Ankende er beskæftet, ei heller i det sidst forløbne Aar har udkaat nogen Sygdom, der haver efterladt sig kiendtelige Solæer til hans Leve-Tids muelige Forkortelse, men at han, saavidt sig lader tilhøne, efter hans Alder befinder sig ved fuldkommen gode Sinde og Legems Kræfter, og er i Stand til vedderligen at bejøre sine sædvanlige Forretninger. Dette bekræftes under Embeds Tød af

N. N.
Requirerentens til Praxis medicam autoriserede
ædeltlige Medico, eller den ham sædvanlig
betienende, behørig privilegerede Chirurgus.
(L. S.)

Dat. _____

Vi Undertegnede bevidne: at vi kiende Requirerenten, og at hærken den attesterende Medicus (Chirurgus) eller vi ere nær i Elagat eller Svogerfald med ham, samt at vi ikke anderledes vide, end at hvad han har attesteret, sig saaledes rigtig forhol-
der. Dat. _____ N. N. _____ N. N. _____
Requirerentens Sielse-Særger. (L. S.) (L. S.) (L. S.)

At det er Udgiwerens egenhændige Underkriftest, og at mig intet er bekiendt, som kunde svække Indholdens Troeværdighed, attesteres

N. N.
(Magistratsperson i Kiøbstæderne eller
publicke Embedsmand paa Landet.)
(L. S.)

B.

No. 2. G. 6 f. Formular til Mandens Alders Attest.

Ubi N. N. Kirkes Ministerial-Vog pag. — findes antognet: At Faderen — N. N. og Moderen N. N. have haat en Søn til Daaben Ao. — den — skriver Aar Et Tusende, Syv Hundrede — den — som blev født den — og kaldet N. N. Dette, saavel som og at Requirerenten — N. N. (Efter troeværdige Folkes Udgiende her af Menigheden, som have kiendt ham og hans Forældre) er bemeldte Søn, bekræftes med Haand og (Kirkes) Segl. Dat. _____

N. N.
— ved N. N. Kirke
(Kirkes eller Ud-
giwerens Segl.)

At det er Udgiwerens egenhændige Underkriftest, og at mig intet er bekiendt, som kunde svække Indholdens Troeværdighed, attesteres

N. N.
(Magistratsperson i Kiøbstæderne eller
publicke Embedsmand paa Landet.)
(L. S.)

C.

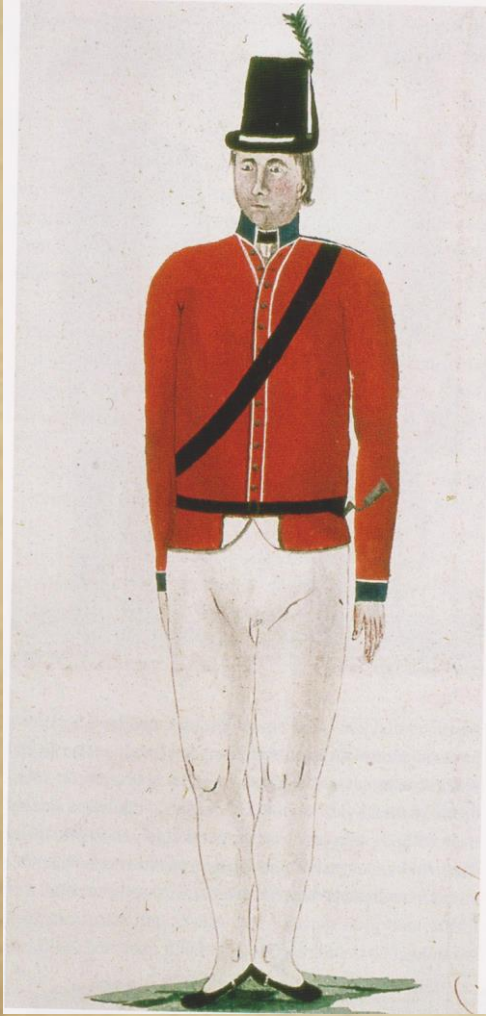
No. 2. G. 6 f. Formular til Konens Alders Attest.

Ubi N. N. Kirkes Ministerial-Vog pag. — findes antognet: at Faderen — N. N. og Moderen N. N. have haat en Datter til Daaben Ao. — den — skriver Aar Et Tusende, Syv Hundrede — den — som blev kaldet N. N. Dette, saavel som og at bemeldte Datter, og ei en yngre af samme Navn (er forlovet) lever i Ægtefald med — N. N. bekræftes med Haand og (Kirkes) Segl. Dat. _____

N. N.
— ved N. N. Kirke.
(Kirkes eller Ud-
giwerens Segl.)

Kilde: *Directionen for den almindelige enke-kasse (Fynske Landeværnsregiment)*

Mundering



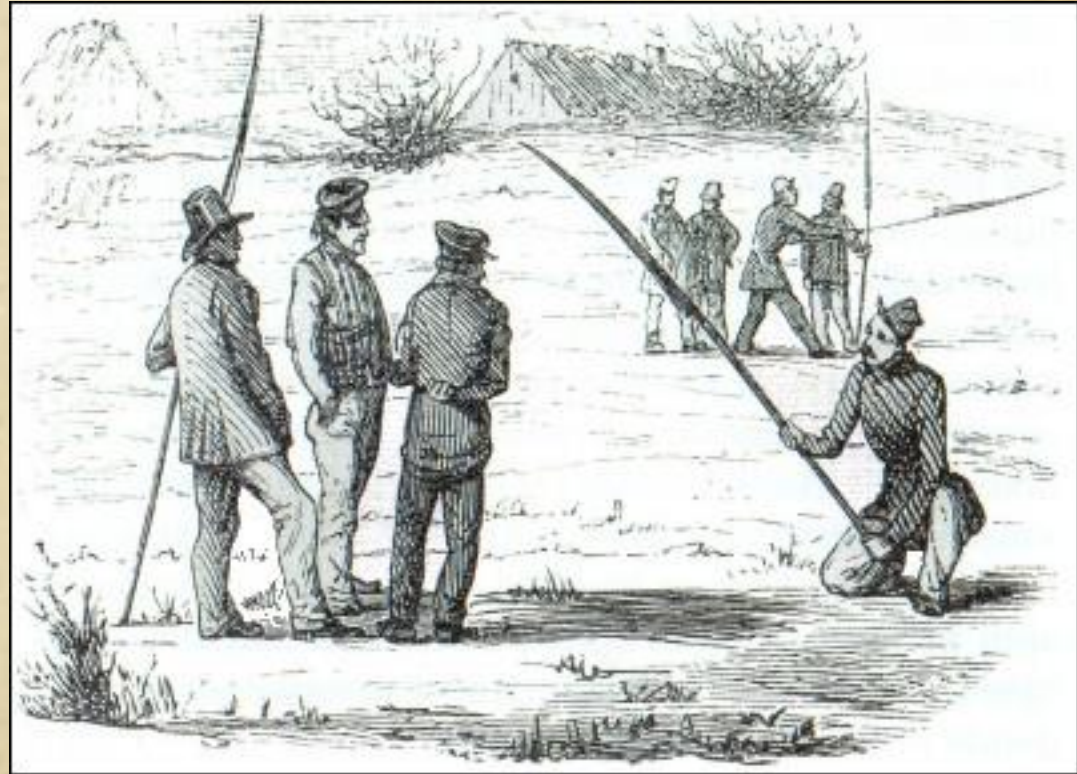
Kongelige Resolution nr. 92/1801, Rigsarkivet
Fra venstre: Menig, officer

Johannes Senn: "Klædedragter I
København" (1807)

Mundering & bevæbning, fortsat

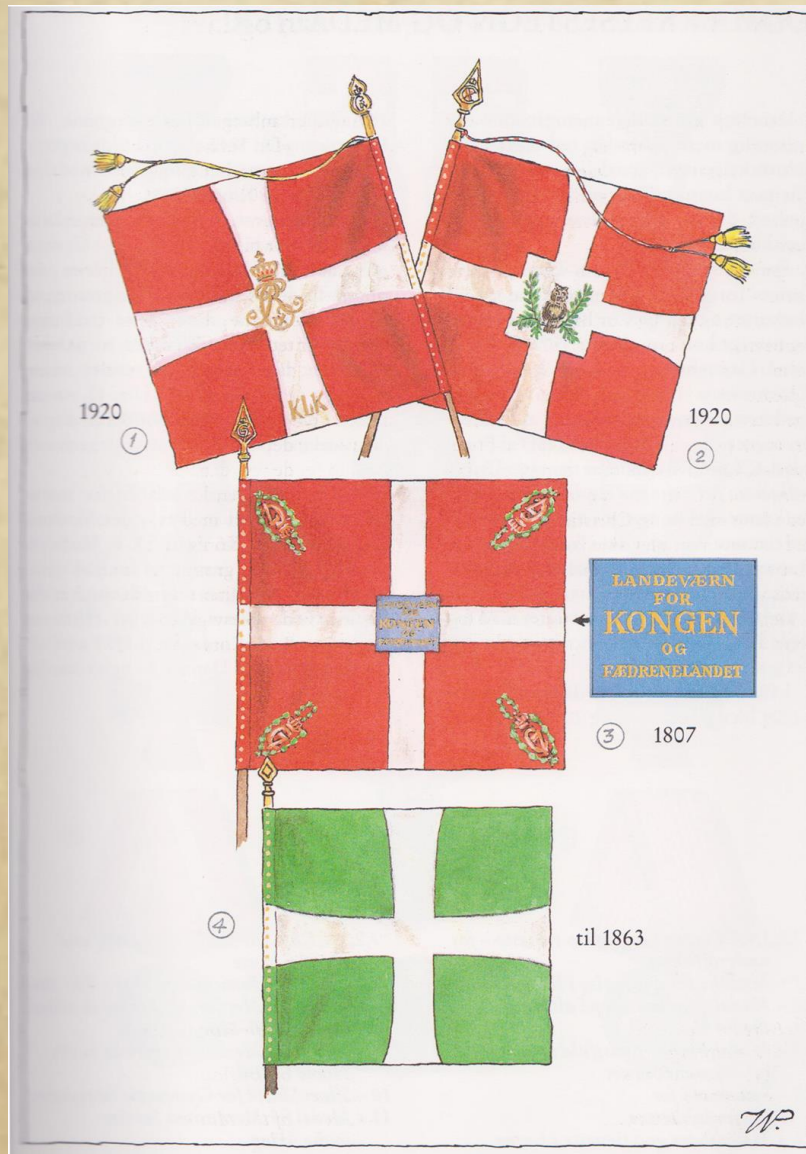


Landeværnsgevær m/1801, Kronborg
geværfabrik (Tøjhusmuseet, nu Krigsmuseet)

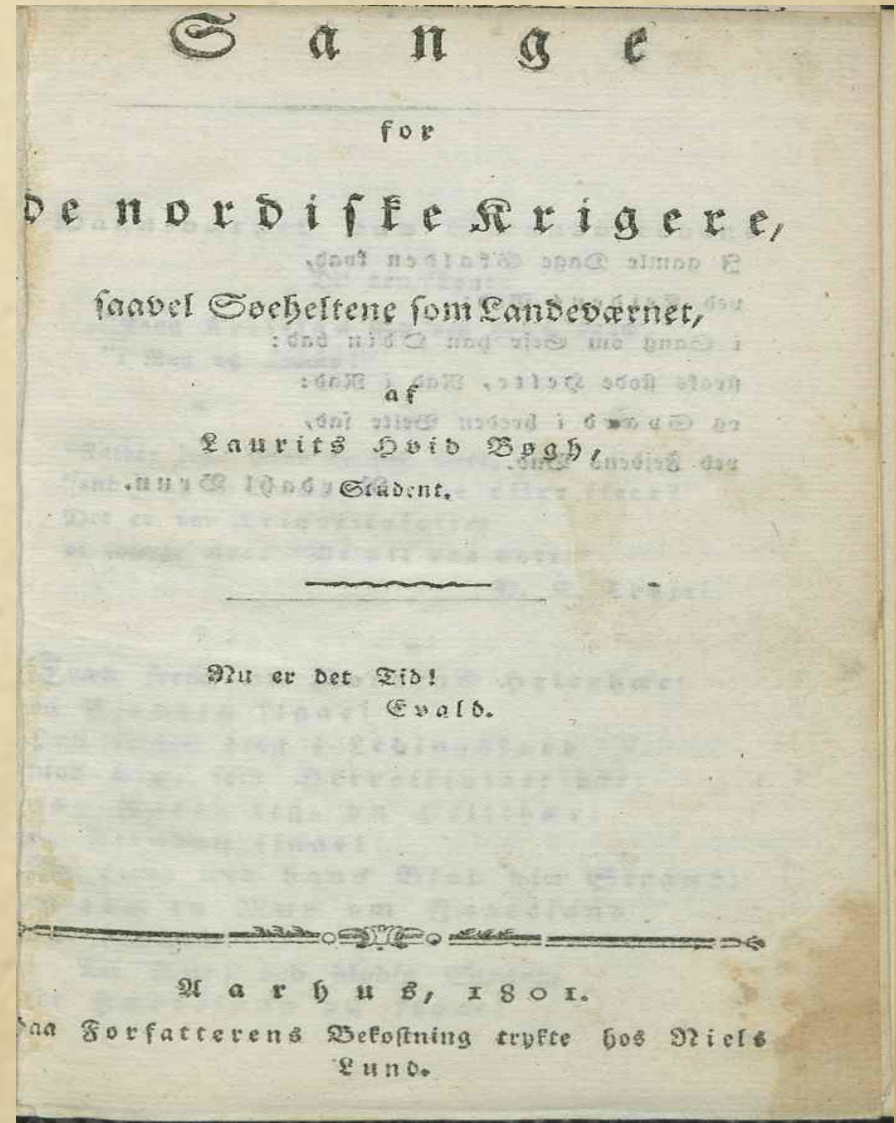


Anonymt xylografi fra 1852
(militssoldater fra Treårskrigen?)

Faneed & krigssange



Faner af Walbom-Pramvig
(efter Kongelige Resolution nr. 92/1801, Rigsarkivet)



Sangbog fra 1801

Indkaldte i Kongeriget

Listen

Vedrørende de for Aalborg og Halden udsendte Landnomusmande
 Kongelige Rådets Landkaldere Christian Albrecht til S. S. i den Krigsbeslutningsmandat af 20^{de} J. m.

Navn	Fødested	Alder	Lærling Køge eller Grotte	Officer	Løn eller Tjenest	Løn eller Tjenest	omfan og Børn	Betsagning
Jens Jensen	N. Tranders	41	N. Tranders	1797	ja	Arbejder	1	Blandt Land
Sørensen	Kalle	47	Bjornsholm	1803	ja	P. 44	1	

Herover: Detaljeret liste fra Aalborg Amt med angivelse af navn, fødested, militær erfaring og andre pligter.

Indkaldte i Kongeriget

Nuværende Bataillon's fjerde Kompagni.

Løbs No. Navn. Sogn og Sogn pædel Landjægerensmandens	Bopæl Alder Dygtig: 100.	Alder Nummer. 100.	Højde Højde Højde
1. Sogn 1. Sogn 1. Sogn	1. Sogn 1. Sogn 1. Sogn	1. Sogn 1. Sogn 1. Sogn	1. Sogn 1. Sogn 1. Sogn

Herover: Skrabet liste fra Ringkøbing Amt (Holstebro) kun med løbenummer, sogn, bopæl og beskæftigelse.

Bemærk dog: Eneste angivelse af underofficerer i Danmark!

Anciennitetsliste fra Hertugdømmerne

No	Navne	Anciennitet		Al. for Off. dages Løst	No	Navne	Anciennitet		Al. for Off. dages Løst		
		datum	År				datum	År			
24	Christian Nicolaus v. Horn	14. August	1802	15	26	Peter Lieutenant Agilud Fred. Will. v. Helmuth	23. July	1803	19	uj	31
25	Christian Dill v. Krüger	4	1802	16	27	Erich Nilsen v. Skallén	1. Okt.	1804	39	ja	6
26	Erich v. Berger	23. Okt.	1802	17	28	Eit v. Koch	21. Okt.	1804	37	uj	2
27	Carl Gottlieb v. Bergstedt	17. Okt.	1802	18	29	Marlin v. Lunds	3. Januar	1806	42	ja	21
28	Fried. Aug. v. Lützow	10. Okt.	1802	19	30	Lieutenant Peter v. Lunds	21. Okt.	1803	32	ja	6
29	Henrich Gottfried v. Müller	10	1802	20	31	Jacob v. Gullan	11. Novbr.	1803	57	ja	38
30	Fritz Wilhelm v. Tammann	10	1802	21	32	Peter Henrik v. Jensen	6. Apris	1804	40	uj	27
31	Anton Dietrich v. Pöhl	24	1802	22	33	Peter Nilsen v. Hauken	29. Janj	1804	44	ja	22
32	Gjohard v. Tost	20. Apris	1804	23	34	Hans Peter v. Jensen	27. July	1804	47	ja	22
33	Peter v. Taborer	11. Maj	1804	24	35	Edward Wilhelm v. Gjønsman	24. August	1804	25	uj	27
34	Frederik Wilhelm v. Falckenberg	19. Okt.	1804	25	36	Cornelius v. Cornilow	19. Okt.	1804	33	ja	27
35	Christian Friedrich v. Krenschmarke	5. Apris	1805	26	37	Johann v. Wildenradt	11. Janus	1805	39	ja	42
36	Carl Christian v. Bontzen	10. Okt.	1806	27	38	Johann Friedrich v. Henners	12. Sept.	1805	36	ja	14
37	Hans Peter v. Alnath	23. July	1805	28	39	Thomas v. Thomssen	28. Maj	1806	31	uj	7
38	Peter Lieutenant Peter Malling v. Høring	23. Okt.	1802	29	40	Jacob Lauritsen v. Fjorren	2. August	1806	19	uj	7
39	Gottlieb v. Krogh	1. Januar	1805	30	41	Slesvig, den 21 ^{de} December 1806.					
40	Jens Ludvig v. Kottz	23. July	1805	31	42	P. H. zu Lynar.					
41	Jens v. Pulfen	20	1805	32	43						
42	Georg Dill. Christ v. Kistal	23	1805	33	44						
43	Johann Jacob v. Kemmer	29	1805	34	45						
44	Christian v. Skallén	25	1805	35	46						
45	Christian v. Christensen	25	1805	36	47						
46	Hans v. Hauken	25	1805	37	48						
47	Gjohard v. Bultmann	25	1805	38	49						
48	Fried. Frith. Ludwig v. Koch	25	1805	39							
49	Thomas v. Nilsen	25	1805	40							

Herover: Officersliste fra Slesvigske Landeværnsregiment (på dansk)

Anciennitetsliste fra Hertugdømmene

N ^o	Navne	Anciennete				N ^o	Navne	Anciennete			
		Datum	År	Sted	Gr ^{ad}			Datum	År	Sted	Gr ^{ad}
8.	Majør Eaartz von Schmith	24 Aug.	1798	Stobenhaven	39	8.	Majør Nicolai August Ahlman von Ennius	15 Okt.	1802	Storvig	35
9.	Majør Ulrich Friedrich von Kuchwina Majør af Infanteriet	12 Maj	1803	Sjælland	37	9.	Majør Christian Friederich von Hedemannthespen	19 Nov.	1802	Holsteen	35
10.	Majør Christian Magnus von Sagem	26 Aug.	1801	Stobenhaven	42	10.	Majør Otto Friedrich von Junger	21 Dec.	1802	Sommeren	35
11.	Majør Georg Ernst von Koeptzig	1 Januar	1802	Holsteen	37	11.	Majør Johann Ditlef von Drehting	12 Maj	1802	Storvig	35
12.	Majør Otto von Quaden	1 Januar	1802	Holsteen	36	12.	Majør Daniel Heinrich von Kückner	14 Maj	1802	Sonderborg	41
13.	Majør Wolf von der Wisch	1 Januar	1802	Holsteen	39	13.	Majør Otto Georg von Luewig	4 Maj	1802	Hannover	34
14.	Majør Hans Lemming von Brilje	26 Marts	1802	Sjælland	38	14.	Kapitain Georg Friedrich Niemann von Swani	11 Aug.	1802	Holsteen	38
15.	Majør Conrad Gorn von Ahlfeld	9 April	1802	Frieling	33	15.	Kapitain Friedrich Ludwig Wilhelm von Schulplessen	1 Sept.	1802	Dornberg	42

Herover: Officersliste fra Holstenske Landeværnsregiment (på tysk)

Mændene bag (og én kvinde)



Carl af Hessen



Johannes (von) Ewald



Kronprins Frederik

Mændene bag (og én kvinde)

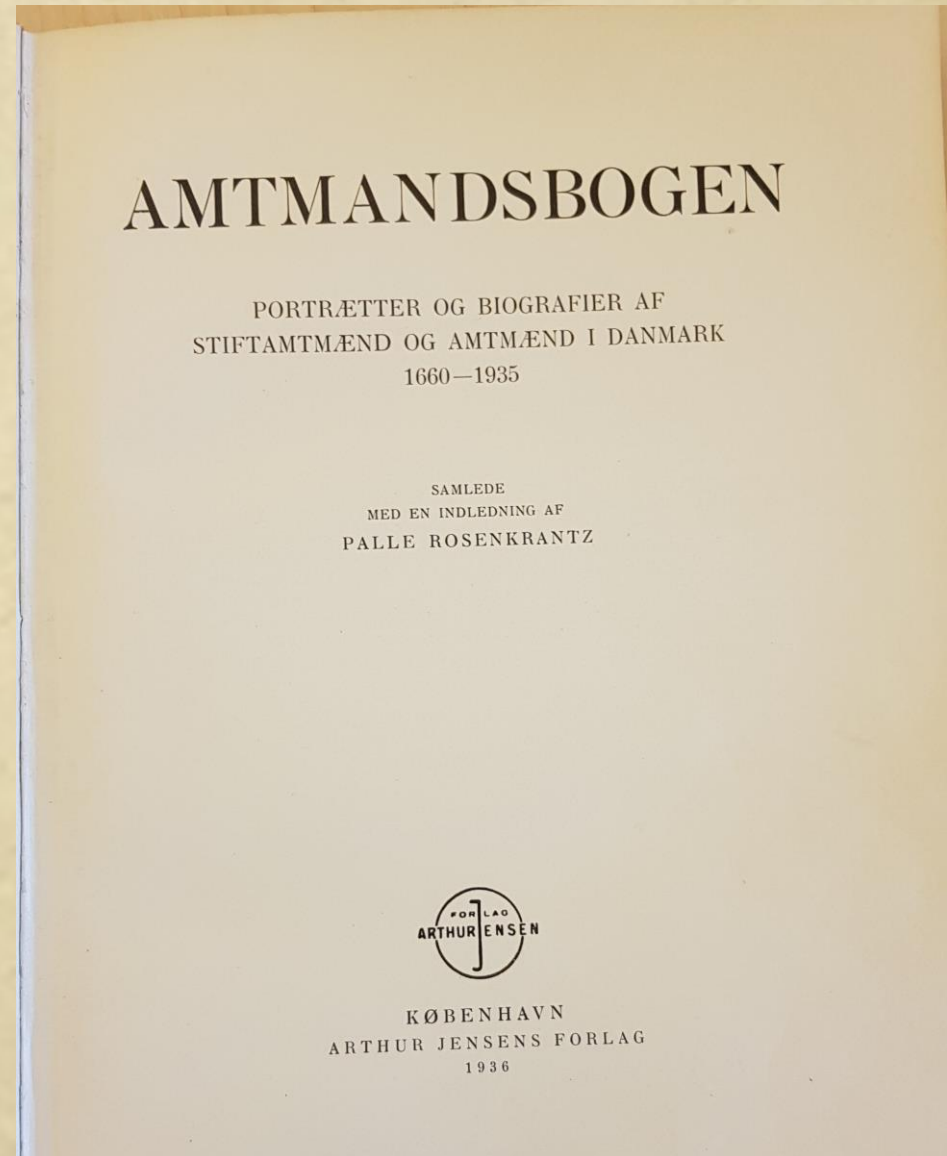


Adam Ludvig Moltke



Hertuginde Louisa Augusta

Civil kommando: Amtmænd



Kilder: "Hof & Statskalender" årene 1801-1807 samt

Amtmandsuniform i "Kongelige Resolution nr. 92/1801"

Slut med træhesten



Militær straf

Kunne forekomme hos landmilitsen.

Ofte truet med, sjældent brugt.

Forbudt 1792.

Sidste eksempel på brugen fra 1827.

”En Vagt ved Slottet i Kjøbenhavn i Friderich d. 4des Tid” (Det Kongelige Biblioteks Billedsamling)

Kæp...

20.

Forlader nogen sit Opholdssted, uden at være forsynet med den her ovenfor befalede Rigtighed, da straffes han, efter Omstændighederne, med Bøder til Stedets Fattige, fra 2 Rdlr. til 4 Rdlr., eller med Fængsel paa Band



Band og Brød fra 4 til 8 Dage. Lige Straf skal ogsaa den|være undergi-
ven, som ikke inden 4 Dage efter Ankomsten til sit nye Opholdssted anmelder
sig hos vedkommende Overighed og høistcommanderende Officeer.

Begaaes Forseelsen oftere, bør Straffen fordobles.

Eksempler på militære straffe lavet om til pengebøder og fængsling.

Kilde: "Samling af de Kongelige Anordninger angående Landeværnet i Danmark" (Det Kongelige Bibliotek)

... og gulerod

7) De som uocommanderes nyde ikke alene hvad kongen yder, inclusive de 5 Rdlr., men ogsaa for deres tilbageblivende Kone og Børn, sørges efter allerhøieste Anordning; hvorved bemærkes at ved de garnisonerende Tropper nyder Konen 2 Rdlr. og hver Barn 1 Rdlr. daglig. Hvad der er anordnet om Avling af det Landeværn som er uocommanderet, er bekiendt, og vil sikkert paa det rumdeligste og alvorligste blive iværksadt, efter Dver. Øvrighedens Befaling og Foranstaltning.

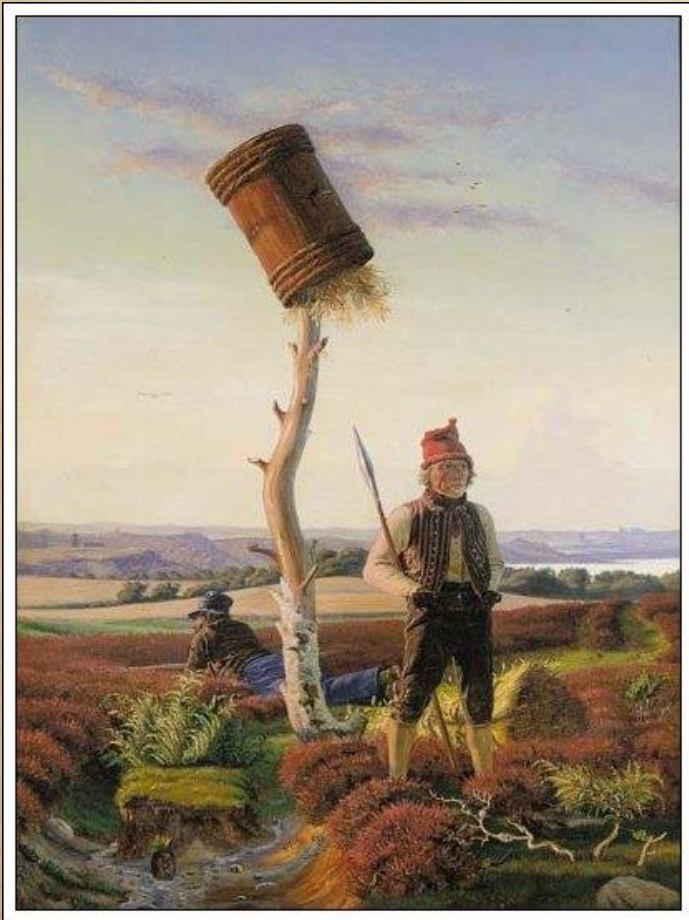
Fast løn og "dusør"

Dagpenge til kone og børn

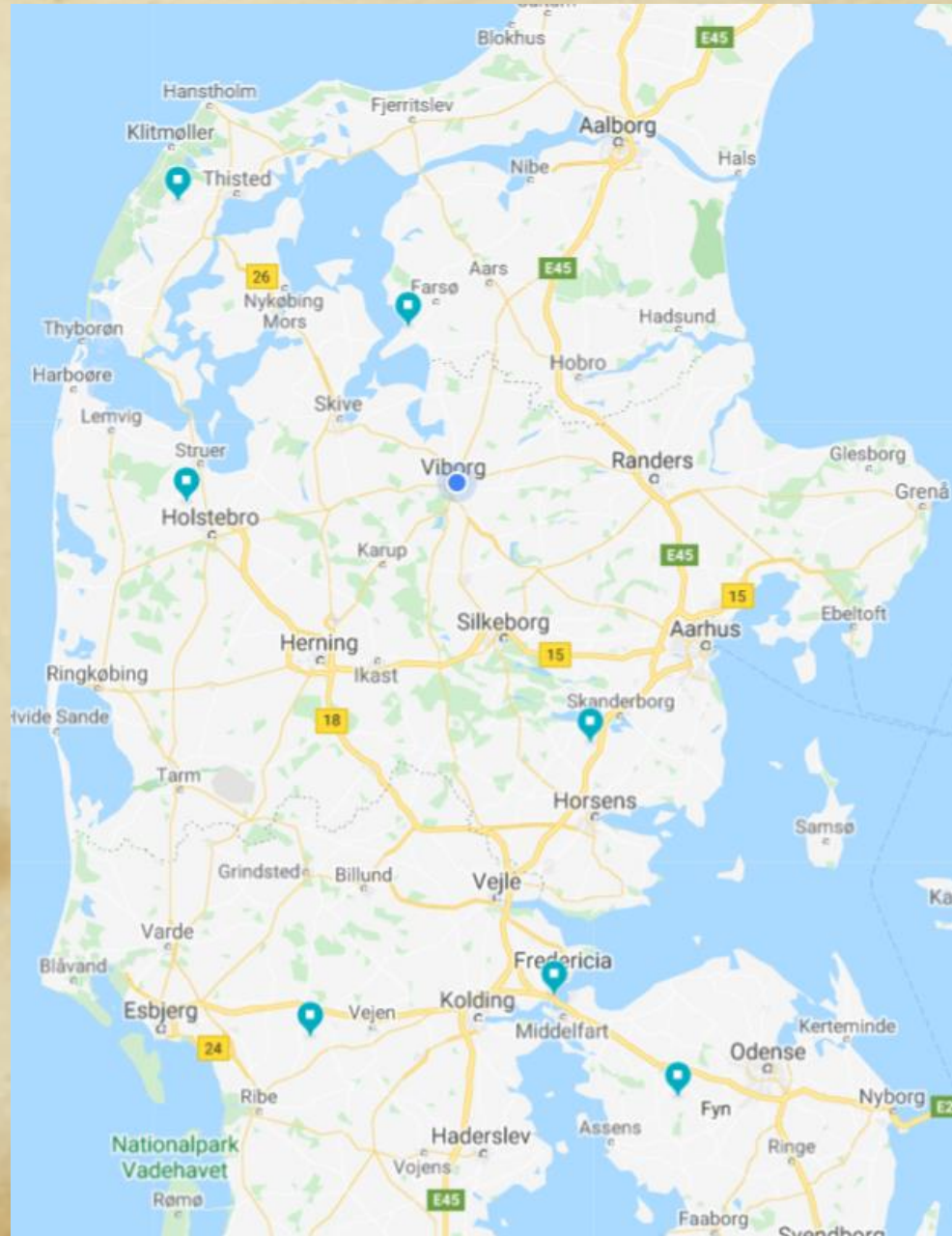
Gratis hjælp til markarbejde

Kilde: Cirkulære fra kronprinsen den 27. april 1801, rettet til alle amtmænd

Landeværnet i praksis: Bavnevagt



”Bavnevagt” malet af Christen Dalsgaard 1848

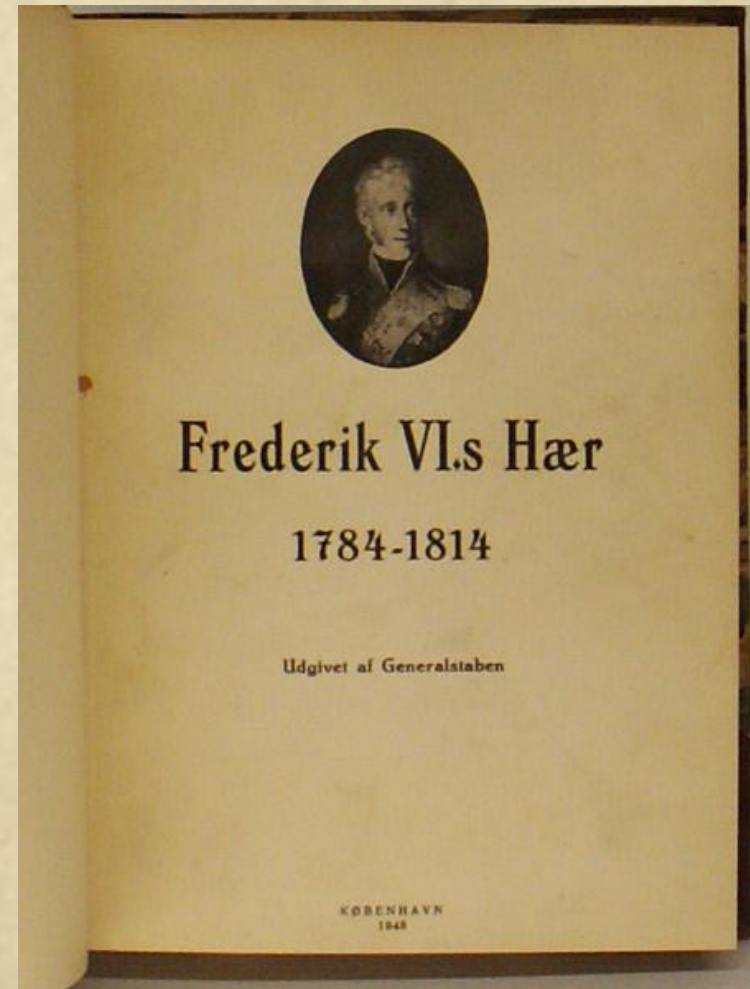
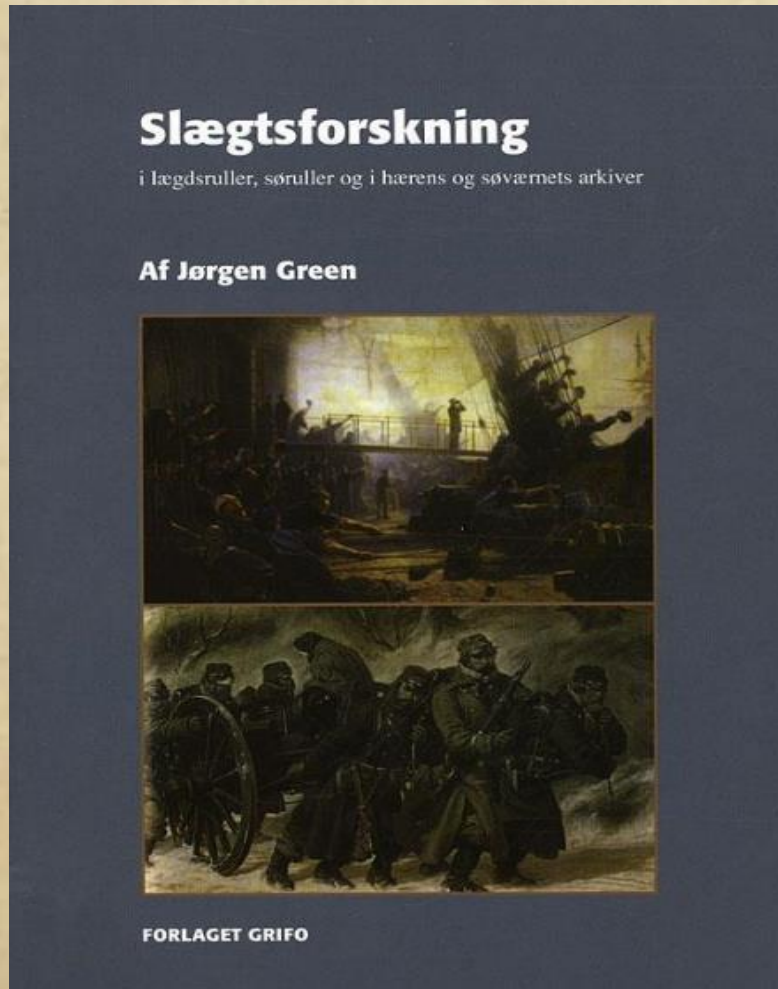


Landevæernet i praksis: Træskoslaget



”Skotter & Landeværn (Svend Højbjerg Nielsen)”

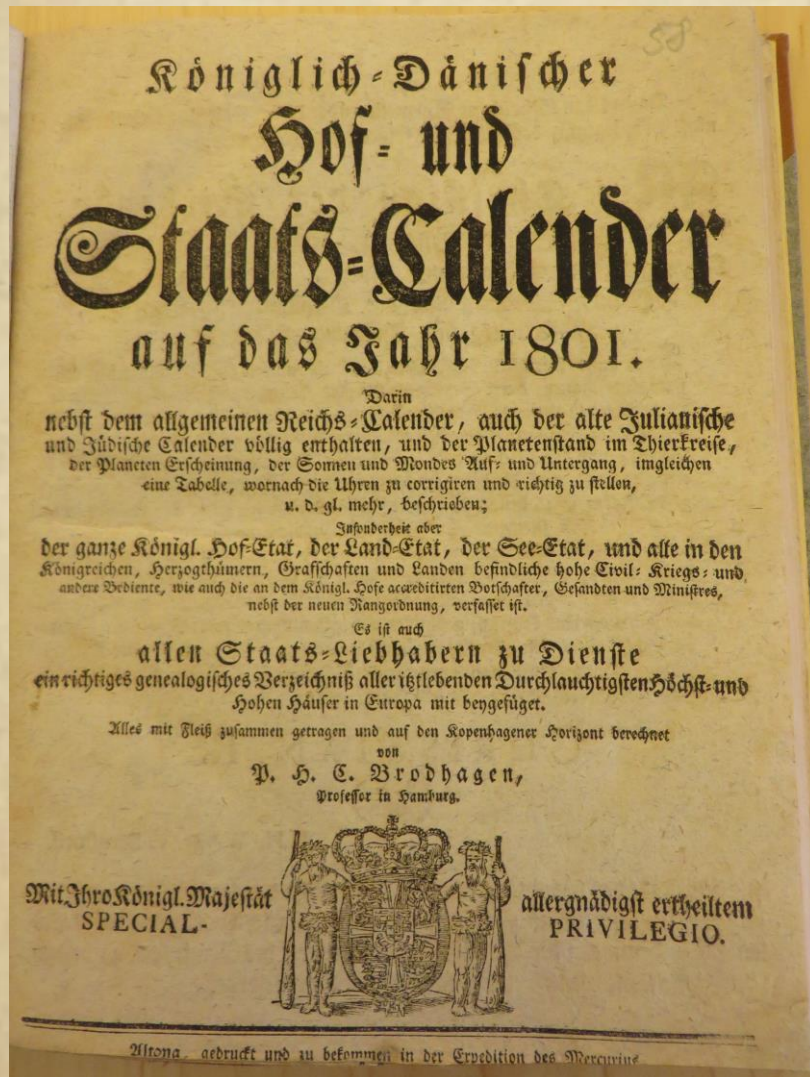
Hvor finder jeg ud af mere?



Jørgen Green: Slægtsforskning (2009)

Jens Johansen: Frederik VI.s Hær (1948)

Hvor finder jeg ud af mere?

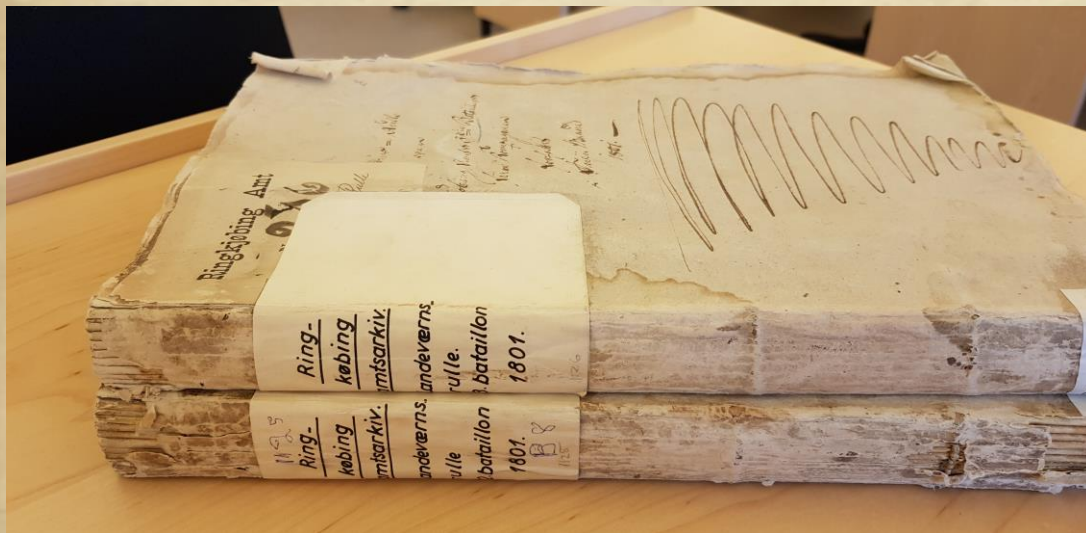


Hof & Statskalender med lister over amtmænd, officerer mm.



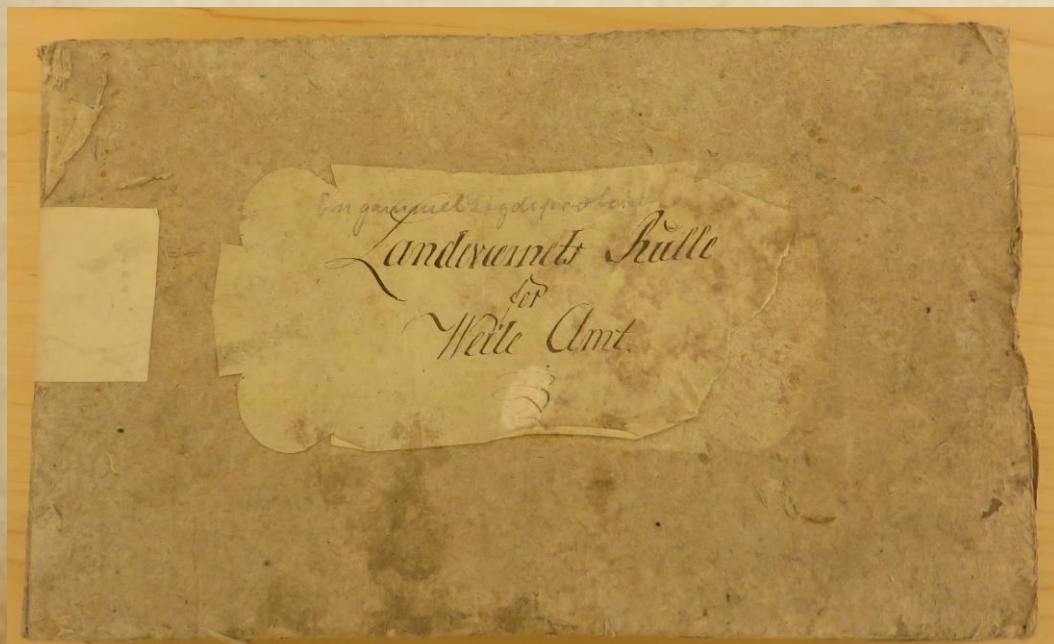
Liste over Landeværnsmandene – Aalborg Amt

Hvor finder jeg ud af mere?



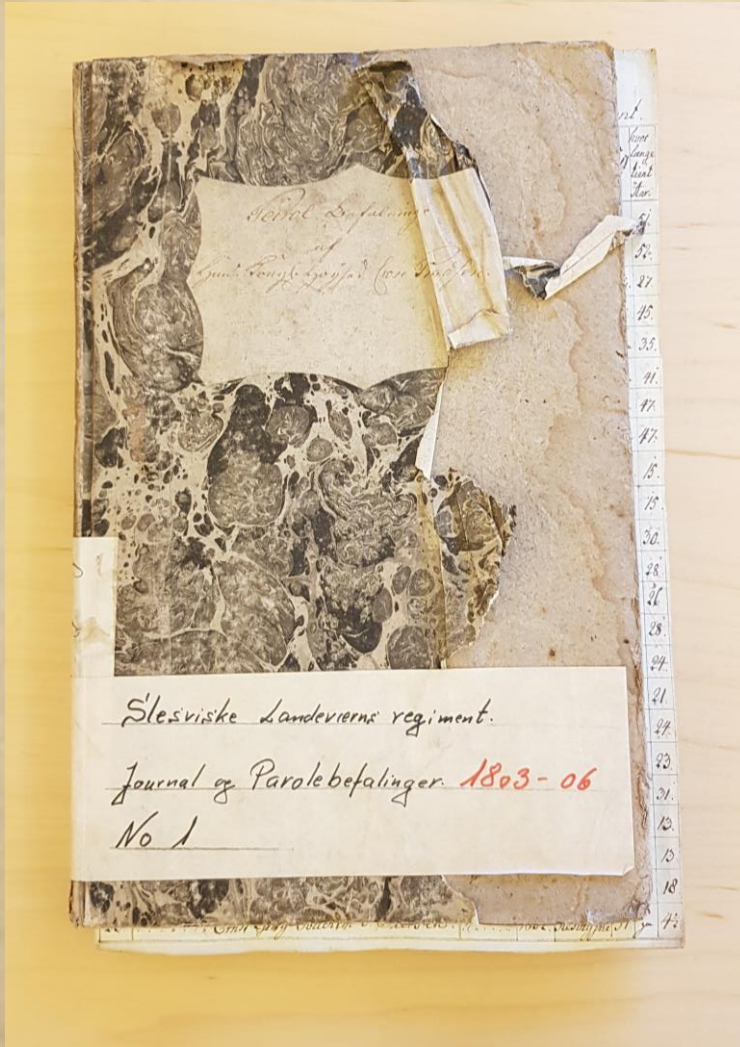
Reserverulle over strølægderne –
Ringkøbing Amt

NB! Hold øje med herredsfogeden!

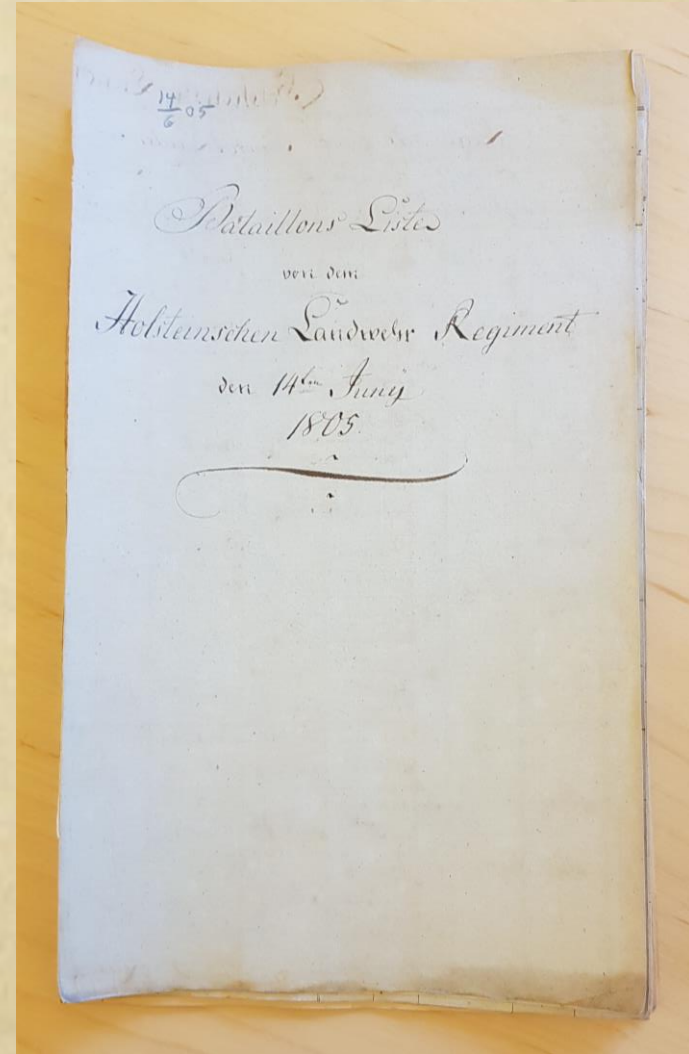


Landeværnsrulle for Vejle Amt

Hvor finder jeg ud af mere?



Journal – Slesvigske
Landeværnsregiment



Batallionsliste – Holstenske Landeværns-
Regiment (*Holsteenchen Landwehr Regiment*)